

כסף משנה

[6] עיקר הלכות מילה בשבת פרק רבי אליעזר אם לא הביא ע"כ •

מגדל עז
אין מלין לעולם אלא כיום כו' עד מקדימין למאות . במגילה פרק הקורא למפרע (דף כ"ג) ובמסכת שבת פרק רבי אליעזר דמילה וביבמות פרק - בעל : מילה בזמנה דוחה שבת וכו' עד אה דרעט . פרק רבי אליעזר דמילה (דף ק"ג) : כיצד שאם היתה וכו' עד אה לא תעשה . פרק רבי אליעזר דמילה ובתרוס כהנים : בשם שמילת הכהנים וכו' עד אינו דוחה אה הכנה . פרק רבי אליעזר דמביא : בחב הראב"ד וז"ל לא ידעתי וכו' עד איכה לספוק כי הוי עכ"ל : ואני אומר כבר כתבתי שאינו מסופק בזה ואדרכא פוסק להדיא בת"ק אמוס ח"ק לא פירש דבריו כרבי חמא ומיהו כי דייקת שפיר בינומל לשמונה פרק רבי אליעזר דמילה כחומר כצירא ליה כפשתא דתלמודא גרסין בן באתמחא אלא לת"ק שבלתא כולתא משבת לא אלא יליד ביום ינימול ואם הוי משבת לא אלא כי הוי דמשבת לא ינימול לשמונה לרבי חמא וכן מני משבת לא לת"ק וחס להפריש הפרש בתלמוד בין ילדה ואת"כ העבילה להטבילה ואחר כך ילדה לכוני עלמא ועוד דבגרייתא דאוקימנא כהני גרס לה הכי להדיא אליבא דר"מ וגזירתא כפרדיס ובשלחות דר' אחא ממשחא וכן מלחמיה ריש פ"ב דמסכת גדרים שויה סהם בלא פלוגתא כלל ומשחא דהדין כלללא דילן מילה בזמנה דוחה אה הכנה ושלג בזמנה אינה דוחה אה הכנה ולא משום חומרת לחדל משום דוחה דהא קמן שנוגד כשואל מהול כו' עד שאין דוחין אה

יב מי שנולד בין השמשות וכו' . משנה פרק רבי אליעזר דמילה (שם קל"ז) :
יב מי שנולד בחדש השמיני וכו' . זיבמות (דף פ') פרק הערל וכן שמונה מי קא חיי וההניח בן שמונה הרי הוא כחצן ואסור לטלטלו כלומר ואם היה יכול להיות בן קיימא לא היה חסור לטלטלו הכה במאי עסקין בשגמרו סימניו דהניח חיזהו בן שמונה כל שלא

כלו לו חדשיו רבי אומר סימניו מוכיחין עליו שגמרו ופסרניו שלא גמרו טעמא דלא גמרו הא גמרו אמרינן דר שבעה הוא ואשכחויי הוא דאשכחיה ופוסק רבינו רכבי חי משום דאמרינן בגמרא דרשב"ג דאמר בפרק רבי אליעזר דמילה (שם קל"ז) : כל ששה שלשים יום באלד אינו נפל כרבי ס"ל דהיינו טעמיה דרבנן שמעון בן גמליאל דאף ע"ג שלא כלו לו חדשיו כיון ששה שלשים יום אלו אומרים לשבעה נגמרה נזריתו ואשכחיה עד שמיני ושמואל ספק הלכה כרבנן שמעון בן גמליאל בפרק רבי אליעזר דמילה (שם קל"ז) וכיון דרבינו רכבי סבירי דאפשר לבן שבעה לשהות עד חדש השמיני הכי ק"ל ולא כח"ק דרבי דאמר כל שלא כלו לו חדשיו כלומר דכיון שלא כלו לו חדשיו ודאי לאו דר קיימא הוא דהיינו עשוי לשהות וכיון דלא ק"ל כח"ק דרבי ממילא נקטינן כרבי בגמרו סימניו ורשב"ג בשהיה שלשים יום דרשב"ג לא שני ליה בין גמרו ללא גמרו דבכל גווני מיידי דבין גמרו בין לא גמרו אי ששה שלשים יום אינו נפל וכי איפסקא הלכה כרשב"ג היינו לענין שאם ששה שלשים יום אינו נפל אבל לענין גמר סימניו נקטינן כרבי . יעוד ים לומר שסובר רבינו דרבנן שמעון בן גמליאל בשהיה להודא בלא גמר סימניו מכשיר ומודה נמי לרבי בגמר סימניו דעדיפי משהיה להודא וכיון דקיימא לן כרשב"ג קיימא לן כרבי וא"כ כי גמרו סימניו אינו כחצן ומוחר לטלטלו ולמולו וכי לא גמרו הרי הוא כחצן ואסור לטלטלו וכיון דכפלה גמרו חשיבין ליה לויכא דל מזה כלל לא שרינן טלטול כדי למולו ואש"ס שכתב רבינו אצל אס נולד ושערו לקוי וכו' ולא הזכיר שאין מלין אותו סמך על מה שאמר למעלה ומשנולד בחדש השמיני קודם שגמרו ברייתו שהוא כנפל מפני שאינו חי אין דוחין את השבת ואם כן מה שאמר אין דוחין שבת לדקדק קחתי דטעמא דנולד בחדש השמיני היינו משום איסור טלטול דמשום חצורה ליכא דמחחק בשר

בעלמא וכל אינך דמייחית הסם טעמא דידכיה משום המילה הוא שעושה חצורה בשבת : ומה שאמר ואש"ס אס ששה וכו' . היינו מיימרא דרבנן שמעון בן גמליאל כסתבתי : **יב מי שנולד בחדש השמיני וכו' .** למד רבינו בן מדהניח (יבמות פ') : אי זהו בן שמונה כל שלא כלו לו חדשיו רבי אומר סימניו מוכיחין עליו שגמרו ופסרניו שלא גמרו וסובר רבינו דרבי רבי איכא קולא וחומרא קולא שאש"ס שגמרו בחדש השמיני כיון שגמרו סימניו הרי הוא בן קיימא דבן שבעה הוא אלא דאשכחיה . חומרא שאם נולד בשמיני ולא גמרו סימניו הרי הוא כנפל דבן שמונה הוא אלא שקדם להולד . ולא כתב רבינו ואם לא נולד שלם אינו נפל של קיימא ואין מלין אותו משום דמכלל הן אהה שמוע לאו ובנולד בשמיני כתב אצל אס נולד ושערו לקוי וכו' לשמועין דאף על פי כן אס ששה שלשים יום הרי הוא נפל של קיימא : ספק בן שבעה ספק בן שמונה . בפרק רבי אליעזר דמילה (שם קל"ז) חייא רבן שמעון בן גמליאל אומר כל ששה שלשים יום באלד אינו נפל הא לא ששה ספיקא הוי מיהל היכי מהלין ליה אמר רב אדא בר אבהה מלין אותו ממה נפשך אי הי שפיר קא מהיל ואי לאו מחחק בשר בעלמא הוא ואלא הא דהניח ספק בן שבעה ספק בן שמיני אין מהללין עליו את השבת אמאי נמהלין ממה נפשך אמר מר בריה דרבנא מיהל הכי נמי מהלין ליה לא נלכיה אלא למכשירי מילה ואליבא דרבי אליעזר דאמר מכשירי מילה דוחין את השבת . ורבינו סובר דרבנן שמעון בן גמליאל כלל כיל בין לנולדים לבמונה ודאי בין לנולדים לספק בן שבעה ספק בן שמונה או ספק בן ששה ספק בן שמונה דבין גמרו סימניהם בין לא גמרו כיון ששה שלשים יום אינו נפל ופריך הא לא ששה ספיקא הוי האידנא דנהיגין למיהל הספיקות היכי מהלין אמר רב אדא בר אבהה מלין אותו ממה נפשך וכיון דקיימא לן כרבי כמו שהוכחתי בסמוך אית לן למיתפס הא דרב אדא דוקא בגמרו וז"ש רבינו אס בן שבעה הוא ושלא הוא וכו' . ויש לדקדק בלשון רבינו שכתב ספק בן שבעה ספק בן שמונה

ה טור שם :

באחד בשבת שהוא יום תשיעי שלהן : יב מי שנולד בין השמשות וכו' ספק ביום ספק בלילה מונין מן הלילה ונימול לתשיעי שהוא ספק שמיני . ואם נולד ערב שבת בין השמשות אינו דוחה את השבת אלא נימול באחד בשבת . שאין דוחין את השבת מספק : יג מי שנולד בחדש השמיני . אם היה שלם בשערו ובצפרניו הרי זה נולד שלם ובן שבעה הוא אלא וכו' שנשתתה ומותר לטלטלו בשבת ואינו כאבן ומלין אותו בשבת . אבל אם נולד ושערו לקוי ואין צפרניו שלימים כברייתן הרי זה בן שמונה ודאי שלא היה ראוי להולד אלא בתשעה ויצא קודם שיגמר . ולפיכך הוא חשוב כאבן ואסור לטלטלו בשבת . ואש"ס אס ששה שלשים יום הרי הוא נפל של קיימא . והרי הוא כשאר הנולד לכול דבר . שכל ששה שלשים יום באדם אינו נפל : יד מי שנולד בחדש השביעי לעבורו אם נולד שלם הרי זה נולד של קיימא ומלין אותו בשבת . ספק בן שבעה ספק בן שמונה מלין אותו בשבת על כל פנים . * אם בן שבעה הוא ושלא הוא בדין הוא שידחה שבת . ואם בן שמונה הוא הרי זה שמל כמחחק בשר הוא לפי שזה נפל אם הוא בן שמונה : **מז הוציא העובר ראשו חוץ למעי אמו בין השמשות אש"ס שלא יצא כולו אלא בלילי שבת אין מלין אותו בשבת . וכל מי שאינו דוחה את השבת וכו' אינו דוחה את יום טוב ראשון ודוחה את יום טוב שני . ובשני ימים טובים של ראש השנה אינו דוחה לא את הראשון ולא את השני . וכן מילה שלא בזמנה אינה דוחה את שני ימים**

ימים

מלין אותו שבת עכ"פ אס בן שבעה הוא ושלא הוא בדין הוא שידחה שבת דמשמע דמיידי בשגמרו שערו ופסרניו וכן הצין הטור דברי רבינו וקשה דאם כן היאך כתב ואם בן שמונה הוא הרי זה שמל כמחחק בשר הוא לפי שזה נפל והרי כתב לעיל שמי שנולד בחדש השמיני אס היה שלם בשערו ובצפרניו הרי זה נולד שלם וכו' ומי גרע ספק בן שבעה ספק בן שמונה ממי שנולד בחדש השמיני . ויש לומר שצ"ל דרבינו כן אס אס בן שבעה הוא כלומר שנולד בחדש השמיני או אפילו שנולד בחדש השמיני היה בן שבעה אלא שנשתתה עד שמיני הואיל ושלא הוא בשערו ובצפרניו בדין הוא שידחה שבת כמו שקדם בדין נולד בשמיני או נולד בשביעי ואם בן שמונה הוא כלומר שנולד בשמיני וגם לא היה ראוי להולד אלא בתשעה ויצא קודם שיגמר דאש"ס דאמרינן דבן שמונה שגמרו שערו ופסרניו מלין אותו בשבת לאו משום דרבי לן דבן קיימא הוא אלא לפי שכן שבעה עשוי הוא לשהות ורוב הנולדים הם בני קיימא אמרינן דבן קיימא הוא שלכן דקדק רבינו בלשון ובנולד בשמיני כתב הרי זה נולד שלם ובנולד בשביעי כתב הרי זה נולד של קיימא וא"כ אס זה בן שמונה הראוי להולד בתשעה הוא והרי הוא כחצן הרי זה שמל כמחחק בשר הוא כלומר וליכא איסורא דאורייתא ואש"ס דליכא איסור טלטול ככה"ג דקדקו הדבר שמושה מזה לא גזר רבנן ואש"ס שפעם זו של מה נפשך אס בן שבעה הוא וכו' שייכא בנולד בשמיני או בשביעי לא כתבה רבינו שם וכסתה כהן לפי שגמרו לא הוזכר ממ"כ זה אלא בענין הספיקות וכבר נודע דרך רבינו להעתיק ענייני הגמרא כאשר הם במקומם ואף ע"ג דחקן בפרק רבי אליעזר דמילה (שם קל"ד) : ספק ואנדרוגינוס אין מהללין עליהן את השבת אחרי כרבי אליעזר למכשירי מילה דאמר דאין מהללין כדאוקיימא ברייתא (שם קל"ז) אי נמי הוי ספק ענייני נולד בין השמשות ואש"ס דחיי ליה בהדיא לקמן איכא למימר דחיי והדר מפרש . ומדברי מ"מ בפ"א מהלכות יבוס נראה שהוא מפרש דברי רבינו דהא דספק בן שבעה ספק בן שמונה בשלא גמרו שערו ופסרניו וקשה לי עליו דכיון דבין שבעה בשביעי בן שמונה בשמיני אס לא גמרו סימניו אין מלין אותו שבת כשהוא ספק בן שבעה ספק בן שמונה מודאי בן שבעה . וי"ל לדעתו שהוא מפרש דברי רבינו דבנולד בחדש השמיני אפילו לא גמרו שערו ופסרניו אס אכריי שלמים הוי וליד קיימא ומה"ס שיהי בשני שבעה וכתב אס נולד שלם ולא כתב אס שגמרו שערו ופסרניו כמו שאמר בנולד בשמיני ובהכי אהי שפיר מ"ס ספק בן שבעה ושלא הוא כלומר שהוא שלם בצפרניו בדין הוא שידחה שבת ואם בן שמונה הוא כלומר וכיון שלא גמרו שערו ופסרניו הוי נפל ה"ז כמחחק בשר . ואפשר שלמד בן מדהניח בפרק רבי אליעזר בן שבעה מהללין עליו את השבת ובן שמונה אין מהללין וההיא ודאי בשלא גמרו שערו ופסרניו הוי דאי גמרו ודאי מהללין אפילו בן שמונה הילכך ע"כ שלא גמרו שערו ופסרניו הוי ואפילו הכי קחתי בן שבעה מהללין אלא שקשה לי מהיכן הוציא מה שכתב אס נולד שלם כלומר בצפרניו ומהו שפירשתי :

מז הוציא העובר ראשו חוץ למעי אמו בין השמשות אש"ס שלא יצא כולו אלא בלילי שבת אין מלין אותו בשבת . וכל מי שאינו דוחה את השבת וכו' אינו דוחה את יום טוב ראשון ודוחה את יום טוב שני . ובשני ימים טובים של ראש השנה אינו דוחה לא את הראשון ולא את השני . וכן מילה שלא בזמנה אינה דוחה את שני ימים
מז הוציא העובר ראשו חוץ למעי אמו בין השמשות אש"ס שלא יצא כולו אלא בלילי שבת אין מלין אותו בשבת . וכל מי שאינו דוחה את השבת וכו' אינו דוחה את יום טוב ראשון ודוחה את יום טוב שני . ובשני ימים טובים של ראש השנה אינו דוחה לא את הראשון ולא את השני . וכן מילה שלא בזמנה אינה דוחה את שני ימים
בנדה פרק י"א (דף מ"ב) : וכל מי שאינו דוחה את השבת וכו' עד של ראש השנה . פרק רבי

מגדל עז

מי שנולד בחדש השמיני וכו' עד קודם שיגמר . פרק הערל (דף פ') : ולפיכך הוא חשוב כאבן עד לטלטלו . פרק הערל ופסרניו רבי אליעזר דמילה : ואש"ס אס בן ששה שלשים יום וכו' עד אס הוא בן שמונה . פרק רבי אליעזר דמילה : הוציא העובר ראשו חוץ למעי אמו בחדש השבת . מכסתה נדה פרק י"א דופן (דף מ"ב) : וכל מי שאינו דוחה את השבת וכו' עד של ראש השנה . פרק רבי אליעזר דמילה :

מלין אותו בשבת עכ"פ אס בן שבעה הוא ושלא הוא בדין הוא שידחה שבת דמשמע דמיידי בשגמרו שערו ופסרניו וכן הצין הטור דברי רבינו וקשה דאם כן היאך כתב ואם בן שמונה הוא הרי זה שמל כמחחק בשר הוא לפי שזה נפל והרי כתב לעיל שמי שנולד בחדש השמיני אס היה שלם בשערו ובצפרניו הרי זה נולד שלם וכו' ומי גרע ספק בן שבעה ספק בן שמונה ממי שנולד בחדש השמיני . ויש לומר שצ"ל דרבינו כן אס אס בן שבעה הוא כלומר שנולד בחדש השמיני או אפילו שנולד בחדש השמיני היה בן שבעה אלא שנשתתה עד שמיני הואיל ושלא הוא בשערו ובצפרניו בדין הוא שידחה שבת כמו שקדם בדין נולד בשמיני או נולד בשביעי ואם בן שמונה הוא כלומר שנולד בשמיני וגם לא היה ראוי להולד אלא בתשעה ויצא קודם שיגמר דאש"ס דאמרינן דבן שמונה שגמרו שערו ופסרניו מלין אותו בשבת לאו משום דרבי לן דבן קיימא הוא אלא לפי שכן שבעה עשוי הוא לשהות ורוב הנולדים הם בני קיימא אמרינן דבן קיימא הוא שלכן דקדק רבינו בלשון ובנולד בשמיני כתב הרי זה נולד שלם ובנולד בשביעי כתב הרי זה נולד של קיימא וא"כ אס זה בן שמונה הראוי להולד בתשעה הוא והרי הוא כחצן הרי זה שמל כמחחק בשר הוא כלומר וליכא איסורא דאורייתא ואש"ס דליכא איסור טלטול ככה"ג דקדקו הדבר שמושה מזה לא גזר רבנן ואש"ס שפעם זו של מה נפשך אס בן שבעה הוא וכו' שייכא בנולד בשמיני או בשביעי לא כתבה רבינו שם וכסתה כהן לפי שגמרו לא הוזכר ממ"כ זה אלא בענין הספיקות וכבר נודע דרך רבינו להעתיק ענייני הגמרא כאשר הם במקומם ואף ע"ג דחקן בפרק רבי אליעזר דמילה (שם קל"ד) : ספק ואנדרוגינוס אין מהללין עליהן את השבת אחרי כרבי אליעזר למכשירי מילה דאמר דאין מהללין כדאוקיימא ברייתא (שם קל"ז) אי נמי הוי ספק ענייני נולד בין השמשות ואש"ס דחיי ליה בהדיא לקמן איכא למימר דחיי והדר מפרש . ומדברי מ"מ בפ"א מהלכות יבוס נראה שהוא מפרש דברי רבינו דהא דספק בן שבעה ספק בן שמונה בשלא גמרו שערו ופסרניו וקשה לי עליו דכיון דבין שבעה בשביעי בן שמונה בשמיני אס לא גמרו סימניו אין מלין אותו שבת כשהוא ספק בן שבעה ספק בן שמונה מודאי בן שבעה . וי"ל לדעתו שהוא מפרש דברי רבינו דבנולד בחדש השמיני אפילו לא גמרו שערו ופסרניו אס אכריי שלמים הוי וליד קיימא ומה"ס שיהי בשני שבעה וכתב אס נולד שלם ולא כתב אס שגמרו שערו ופסרניו כמו שאמר בנולד בשמיני ובהכי אהי שפיר מ"ס ספק בן שבעה ושלא הוא כלומר שהוא שלם בצפרניו בדין הוא שידחה שבת ואם בן שמונה הוא כלומר וכיון שלא גמרו שערו ופסרניו הוי נפל ה"ז כמחחק בשר . ואפשר שלמד בן מדהניח בפרק רבי אליעזר בן שבעה מהללין עליו את השבת ובן שמונה אין מהללין וההיא ודאי בשלא גמרו שערו ופסרניו הוי דאי גמרו ודאי מהללין אפילו בן שמונה הילכך ע"כ שלא גמרו שערו ופסרניו הוי ואפילו הכי קחתי בן שבעה מהללין אלא שקשה לי מהיכן הוציא מה שכתב אס נולד שלם כלומר בצפרניו ומהו שפירשתי :

הנהגות מיימוניות

[ח] ור"י השב בתשובה אס כשהוציא הולד ראשו חוץ לפרודור נראה ג' כוכבים בינונים יש לספור עליהם שהוא . לילה אפילו הוא לאחר שבת אבל אס שהו הכוכבים אחרי כן אס לפי השהייה נראה להן שהוא יום בהוצאת הראש אין להן אלא מה שעניניהם רואות ויהיה נימול לחי ואפילו בשבת ע"כ בס"ה וכו' טורי רבינו שחיה בתשובה ואינו תלוי כלל בתפלה אס קבלו שבת סבועד יום לא לחקל ולא להחטיר אלא מן יציאת הכוכבים : [ט] וכן פרי" ר"ס הערל דאמר האי בר ו' הוא וכו' : * [כ] הטור י"ד סיפן רס"ו וי"ל לשון הרמב"ם מלין אותו בשבת עכ"פ אס בן ו' הוא ושלא בדין הוא שידחה ואם בן ח' הוא כמחחק בשר בעלמא ויראה מדבריו שר"ל כשגמרו שערו ופסרניו ונראה דאפילו לא גמרו שערו ופסרניו שרי בפה נאשך אבל בן ח' שלא גמרו וכו' ע"ש : [ב] אבל יו"ט שני של גליות דוחה וכן פסק בס"ה כדמכח פרק רבי אליעזר אבל נפלים שנתנו להסיר ערלתן אפילו ביו"ט שני של גליות אינו דוחה דהא דאמרינן אין בן ח' שלא גמרו וכו' שחיה בר קיימא שעובר הפלינו בלא ויש בשחיתו בוין אבל נפלים דאין מצוה לקבון כדמשמע בבבא מקובות בתלמוד שמשילין אותן לבור אין יו"ט נדחה על עסקי קבורתו ועוד דמה שנהגו להסיר ערלתו אין מנהג של תורה ואפילו אס תאמר דאינו אלא כמחחק בשר בעלמא מ"ס אסור לטלטלו כאבן ומה שנהגו להסיר בחול משום תקנת הפושעים דאמרינן בב"ר שהקב"ה מעביר את הערלה מן הקטנים שמתו ולא מלו ונתתן על פושעי ישראל וכו' וצ"ע :

אהבה. הרכות מילה פ"א פ"ב

דוחה אפילו י"ט שני של גלויות וממתינתין דלא אשכחן נימול ל"ב אלא בשני י"ט של ר"ה אין ראיה דממתינתין בשני זכ"ל :
 מ"ז הולך אין מלין אותו וכו'. משנה שם קטן החולה אין מלין אותו עד שיצירא ובגמרא אמר שמואל חללתו חמה כלומר נשלק ממנו

להכרותו איבעיה לכו מי בעינן מעת לעת וכתב הר"ף ואפשר דבעינן מעת לעת וכתב הר"ן ז"ל ולאו דאפשר הכא אלא כדכתיב הערל (יבמות ע"א) הוא שאמרו כן ועל זה תמה הרב ז"ל והר"ם כתב וכיון דפסק נפשות הוא

הבינן ליה מעת לעת : ומ"ש רבינו אצל חס כאבו לו עיניו וכו'. הוא מדאמרינן בהערל מילה זכריו דליתניהו בשעת חילת פסח וליתניהו בשעת עשייה היכי משכחת לה ואוקימנא כגון שחלתו חמה ונתרפא זה שבעה ימים ופסח מעת לעת בשעת חילת וכן פסק אוקמא כגון דכתיב ליה עיניה ליוקא ואיתפח ציני וביני כלומר בין עשייה לחילת וא"י הוה בעינן שבעה מעת לעת דכתיבי ליה עיניה מאי קאמר כגון דכתיב וכו' אחי לא מעט זמן חיוביה אלא ודאי אין צריך להמתין אלא מלין אותו מיד. וכתב הר"ן דה"ל בכל חולי שאינו חולי כל הגוף אלא חולי של אבר אחד שכיון שנתרפא אותו אבר מלין אותו מיד וכן כתב הטור : י"ז קטן שנמלא בשמיני שלו וכו'. מימלא דאזני פק רבי אליעזר דמילה

ימים טובים של ראש השנה * : מ"ז חולה אין מלין אותו עד שיצירא. ומונין לו מעת שיצירא מחוליו שבעה ימים מעת לעת ואח"כ מלין אותו. במה דברים אמורים בשחלתו חמה וכיוצא בחולי זה אבל אם כאבו [נ] לו עיניו בעת שיפתחו עיניו וירפאו מלין אותו מיד וכן כל כיוצא בזה : י"ז יקטן שנמצא בשמיני שלו ירוק ביותר אין מלין אותו עד שיפול בו דם ויחזור מראיו הקטנים הבריאים. וכן אם היה אדום ביותר כמי שצבעו אותו אין מלין אותו עד שיבלע בו דמו ויחזור מראיו כשאר הקטנים מפני שזה חולי הוא. וצריך להזהר בדברים אלו הרבה : י"ח אשה שמלה בנה ראשון ומת מחמת מילה שהכשילה את בנה. וכן מלה את השני [נ] ומת מחמת מילה בין מבעלה הראשון בין מבעלה השני הרי זה לא ימול את השלישי בזמנו. אלא ממתינין לו עד שיגדיל ויתחזק בנה. אין מלין אלא ולד שאין בו שום חולי. שסכנת נפשות דוחה את הכל. ואפשר למול לאחר זמן ואי אפשר להחזיר נפש אחת מישראל לעולם :

פרק שני

א הבל יבשרין למול ואפילו ערל ועבד [א] ואשה וקטן מלין במקום שאין שם איש. אבל עכ"ל לא ימול כלל ואם מל אינו צריך לחזור ולמול [נ] שנייה. ובבל מלין ואפילו בצור ובזכוכית ובכל דבר שכורת. ולא ימול בקרומית של קנה מפני הסכנה. ומצוה מן המובחר למול בברזל בין בסכין בין במספרים. ונהגו כל ישראל בסכין : ב כיצד מוהלין חותכין את כל העור המחפה את העטרה עד שתתגלה כל העטרה. ואח"כ פורעין את הקרום הרך שלמטה מן העור בצפורן ומחזירו לבאן ולכאן עד שיראה בשר העטרה. ואח"כ מוצין את המילה עד שיצא הדם ממקומות רחוקים כדי שלא יבא לידי סכנה. וכל מי שאינו מוצין מעבירין אותו. ואחר שמוצין נותן עליה אספלגית או רטייה וכיוצא בהן : ג יש יציצין מעכבין את המילה ויש יציצין שאין מעכבין את המילה. כיצד אם נשאר מעור הערלה עור החופה רוב גבהה של עטרה הרי זה ערל כמות שהיה. וזה העור הוא ציץ המעכב. ואם לא נשאר ממנו אלא מעט שאינו חופה רוב גבהה של עטרה זהו ציץ שאינו מעכב : ד המל כל זמן שעוסק במילה חוזר בין על היציצין שמעכבין

יח אשה שמלה בנה ראשון ומת. בסוף הכא על יבמתו (יבמות ס"ד) מלה ראשון ומת שני ומת שלישי לא תמול דברי רבי רשב"ג אומר שלישי תמול רביעי לא תמול ונחלקו ג"כ בשאר דברים אי צריך יומי הויא חזקה או בתלמא ואסיקנא נשואין ומלקות דרבי וסוחות ושור המועד כרבן שמעון בן גמליאל וכתב הר"ף ומסתברא דמילה כנשואין דצרכי יומי הויא חזקה דספק נפשות היא וספק נפשות להקל והיינו ודאי אפילו אין בו שום חולי משום דאיתא משפחה דרבי דמה דאי חית ביה שום חולי מאי איריא שלישי אפילו הוא ראשון נמי אלא ודאי כדאמרן. ונמנה שאמרו מלה ראשון ולא אמרו מל ראשון וכו' בלשון זכר למד רבינו דבין שהשלישי מבעלה ראשון אבי המתיס בין מבעלה שני לא תמול : אין מלין אלא ולד וכו'. עד סוף הפרק הם דברי רבינו לתם טעם לדינים הנזכרים :

א הבל כשרים למול וכו'. פרק התכלת (מנחות מ"ב) ופ"ב דע"ז (דף ק"ז) חיתמר מנין למילה צעכו"ס שהיא פסולה דארו בר פסא אמר משמיה דרב ואתה את צרייתו תשמור רבי יוחנן אמר המול ימול המל ימול מאי בינייהו איכא דביניהו אשה למ"ד ואתה את צרייתו תשמור ליכא דאשה לאו בת מילה היא ולמ"ד המול ימול איכא דאיתתא כמאן דמהילא דמיה : וכתב הר"ף בסוף פרק רבי אליעזר דמילה הילכך היכא דליכא גברא יהודא דידע למימחל ואיכא איתתא יהודיתא דידע למימחל ומהלל שפיר דמי דהלכה כרבי יוחנן דקי"ל רב ורבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן ואסיקנא בפ"ב דע"ז דלכ"ע ערבי מהול פסול למול וישראל ערל כשר למול. וז"ל רבינו הכל כשרים למול ואפילו ערל כלומר ישראל

ערל ועבד דמלות מהעבד חייב בהם אשה כשרה ה"ה לעבד וקטן עדיף מעבד ואשה שהרי עתיד לבא לכלל מלות. ומ"ש במקום שאין שם איש הוא מ"ש הר"ף הילכך היכא דליכא גברא וכו' אלמא שצריך לחזור אחר איש : ומ"ש ואם מל אינו צריך לחזור ולמול שנייה. למד כן מדאמרינן בהתכלת (מנחות מ"ב) אמר רב יצית אין צריך ברכה בשעת עשייה ורמי רב חסדא עליה מאידך דאמר רב דלית צעכו"ס

ב כיצד מוהלין וכו'. [מבואר במשנה פרק ר"א דמילה (קל"ז) מל ולא פרע כאילו לא מל] : וכל מי שאינו מוצין וכו' . מימלא דרב פסא פרק רבי אליעזר דמילה (שבת קל"ג) :

ג יש יציין מעכבין וכו'. משנה (שם קל"ז) אלו הן יציין המעכבין בשר החופה רוב העטרה אינו אוכל בתרומה ואם היה בעל בשר מתקנו מפני מראית העין ובגמרא אמר רבי אביןא אמר רבי ירמיה בר אבא בשר החופה

אם רוב גובהה של עטרה ופירש"י לא תימא רוב העטרה דקתני ממתינתין רוב היקפה אלא אפילו רוב גובהה במקום אחד : ד המל כל זמן שעוסק במילה חוזר בין וכו'. בכייתא (שם קל"ג) כלשון רבינו ופירש"י המל בשעת כל זמן שהוא עסוק בה שלא סילק ידיו אם ראה שנשתיירו בה יציין בין מעכבין בין שאין מעכבין חוזר וחוזר דכולה חדא מילתא היא והרי יתנה

אם רוב גובהה של עטרה ופירש"י לא תימא רוב העטרה דקתני ממתינתין רוב היקפה אלא אפילו רוב גובהה במקום אחד : ד המל כל זמן שעוסק במילה חוזר בין וכו'. בכייתא (שם קל"ג) כלשון רבינו ופירש"י המל בשעת כל זמן שהוא עסוק בה שלא סילק ידיו אם ראה שנשתיירו בה יציין בין מעכבין בין שאין מעכבין חוזר וחוזר דכולה חדא מילתא היא והרי יתנה

הנהגות מיימוניות
 (*) כתב הסו"ת על לשון זה וז"ל וא"ל כתב בתשובה דמילה שלא בוסנה אינה דוחה אפילו י"ט שני של גלויות ע"כ : [נ] ורבינו שמחה כתב וז"ל ולא איתבריר לן אי דוקא נקט דכאבי ליה עיניה לא מהלינן ליה דשווריקי דעינא בליבא תלוי אבל כאב דשאר איברים מהלינן ליה או דילמא לא שניא ובס"ה כתב כרבינו המחבר אבל אם כאבו לו עיניו כ"י וכיוצא בזה וכו' ע"כ : [ג] מעובדא דרבי נתן הבבלי אבל אם נראה בו חולי או שלא נפל בו דמו אפי"ה הראשון לא תסור עד שיצירא כמבואר לעיל וכן הורה מורי רבינו שיחיה בילד שלא נפל בו דמו ודחה מלמול ימים רבים עד שנפל בו דמו ואע"פ שלא מת לה בן לאשה הווא מעולם ע"כ : [ה] כרבי יוחנן ודלא כרב דפסל כדאיתא פ"ק דע"ז וכן ר"א"מ וכן רבי שמחה וכן ס"ה ויש ס"ה כותב בו שגוי דרבי יוחנן פוסל וליתא כדאיתא התם ע"כ : [ב] ע"ש פ"ב דע"ז ובס"ה כתב שיש להשיך בסוג דם ברית ע"כ .

מגדל עז

חולה אין מלין אותו וכו' עד וכן כל כיוצא בזה. ביבמות פרק הערל (דף ע"א) ובשבת פרק רבי אליעזר דמילה (דף קל"ז) : קטן שנמלא בשמיני שלו ירוק וכו' עד שיגדיל ויתחזק כחו. פרק רבי אליעזר דמילה (דף קל"ד) ופרק אלו עריפות (דף מ"ז) ופרק הכא על יבמתו (דף ס"ד) : אין מלין ולד שיש לו חולי וכו' עד סוף הפרק. פרק רבי אליעזר דמילה : פ"ב הבל כשרין למול וכו' עד שנייה. במסכת ע"ז פרק אין מעמידין (דף כ"ז) ומכילא אותה ר"י אלפס ז"ל פרק רבי אליעזר דמילה : ובבל מלין כו' עד וכל דבר שמורת ולא ימול בקרומית של קנה מפני הסכנה. פרק קמא דמסכת חולין (דף י"ז) : ומצוה מן המובחר למול בברזל וכו' עד שיראה בשר העטרה : ואחר כך מוצין את המילה וכו' עד ויחזור מראיו כשאר הקטנים מפני שזה חולי הוא. וצריך להזהר בדברים אלו הרבה : י"ח אשה שמלה בנה ראשון ומת מחמת מילה שהכשילה את בנה. וכן מלה את השני [נ] ומת מחמת מילה בין מבעלה הראשון בין מבעלה השני הרי זה לא ימול את השלישי בזמנו. אלא ממתינין לו עד שיגדיל ויתחזק בנה. אין מלין אלא ולד שאין בו שום חולי. שסכנת נפשות דוחה את הכל. ואפשר למול לאחר זמן ואי אפשר להחזיר נפש אחת מישראל לעולם :